

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Commissie juridische zaken en interne markt

DEFINITIEVE VERSIE
2003/0270(CNS)

23 februari 2004

ADVIES

van de Commissie juridische zaken en interne markt

aan de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken

over het voorstel voor een kaderbesluit van de Raad betreffende het Europees bewijsverkrijgingsbevel ter verkrijging van voorwerpen, documenten en gegevens voor gebruik in strafprocedures
(COM(2003) 688 – C5-0609/2003 – 2003/0270(CNS))

Rapporteur voor advies: Giuseppe Gargani

PA_Leg

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie juridische zaken en interne markt benoemde op haar vergadering van 1 december 2003 Giuseppe Gargani tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 27 januari 2004 en 19 februari 2004.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 15 stemmen voor en 11 tegen haar goedkeuring aan een amendement waarin de Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken verzocht wordt het kaderbesluit te verwerpen.

Bij de stemming waren aanwezig: Giuseppe Gargani (voorzitter en rapporteur voor advies), Willi Rothley (ondervoorzitter), Ioannis Koukiadis (ondervoorzitter), Bill Miller (ondervoorzitter), Paolo Bartolozzi, Maria Berger, Janelly Fourtou, Marie-Françoise Garaud, Evelyne Gebhardt, José María Gil-Robles Gil-Delgado, Malcolm Harbour, Lord Inglewood, Hans Karlsson (verving Fiorella Ghilardotti), Carlos Lage (verving Carlos Candal overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Kurt Lechner, Klaus-Heiner Lehne, Toine Manders, Arlene McCarthy, Manuel Medina Ortega, Angelika Niebler (verving Bert Doorn), Anne-Marie Schaffner, Astrid Thors (verving Diana Wallis), Marianne L.P. Thyssen, Ian Twinn (verving Rainer Wieland), Joachim Wuermeling en Stefano Zappalà.

BEKNOPTE MOTIVERING

De Commissie heeft een voorstel ingediend om een Europees bewijsverkrijgingsbevel voor gebruik in strafprocedures in te stellen.

Het kaderbesluit steunt op het beginsel van de wederzijdse erkenning van gerechtelijke besluiten, dat op de Europese Raad van Tampere is aangenomen en dat de hoeksteen moest worden van elk initiatief inzake justitiële samenwerking, zowel in burgerlijke als in strafzaken.

De Commissie heeft in de grond tot doel de huidige mechanismen inzake justitiële bijstand, die gebaseerd zijn op het systeem van rogatoire commissies, waarvoor internationale afspraken gelden, te vervangen door het beginsel van wederzijdse erkenning. Dit moet het mogelijk maken om de procedures voor het richten van een verzoek of de uitvoering ervan te bespoedigen en transparanter te maken. Dit alles om betere waarborgen te bieden, ook wat betreft de rechten van de betrokken partijen inzake verdediging.

Voor het Europees bevel wordt een standaardformulier gebruikt. Het heeft de vorm van een justitiële beslissing, die in een bepaalde lidstaat wordt genomen en die uitvoerbaar is op het grondgebied van andere lidstaten.

Het Europees bevel betreft niet alle bewijsmiddelen, maar enkel documenten, voorwerpen en databanken, waarvoor in de verschillende nationale rechtsstelsels regels bestaan, zoals voor het verlenen van inzage of inbeslagneming na doorzoeking. Daarnaast ook politiegegevens en gegevens uit het strafregister. Uitgesloten zijn het nemen van stalen van het lichaam van een persoon, ook geen DNA-stalen, het vergaren van bewijsmateriaal "in real time", bijvoorbeeld door het aftappen van communicatie of het controleren van bankrekeningen, het verzamelen van getuigenissen, het inwinnen van advies of expertise.

Het voorstel voor een kaderbesluit heeft tot doel een Europees bewijsverkrijgingsbevel voor gebruik in strafprocedures in te stellen op basis van het beginsel van wederzijdse erkenning van strafrechtelijke beslissingen.

Elk initiatief op dit gebied moet evenwel uitgaan van de noodzaak om de grondrechten te beschermen en mag niet uitsluitend toegespitst zijn op nauwe samenwerking tussen de lidstaten. Daaruit volgt dat elke verdere overdracht van bevoegdheden van de lidstaten aan de Europese Unie enkel mogelijk is als er juridische waarborgen gegeven worden wat betreft de rechten van de burgers.

Als voor het uitvoeren van welk bevel dan ook, zowel een arrestatiebevel als een mandaat om bewijzen te verzamelen, "formele" inachtneming van het kaderbesluit geen voldoende basis vormt, maar ook de grondrechten en fundamentele rechtsbeginselen zoals verankerd in artikel 6 van het EU-Verdrag - waarop het beginsel van wederzijdse erkenning gebaseerd is - geëerbiedigd moeten worden, dan is het ook zaak deze rechten en beginselen precies en concreet te omschrijven, willen zij ook effectief worden toegepast.

Aangezien het bestel van de Europese Unie geen daadwerkelijke juridische bescherming van de grondrechten biedt, kan zonder meer worden gesteld dat het voorstel voor een kaderbesluit voorbarig is.

Bovendien heeft het Europees Parlement geen wetgevende bevoegdheid op het gebied van het strafrecht en het procesrecht, waarop onderhavig voorstel ook betrekking heeft. Het Europees Parlement wordt enkel geraadpleegd.

Onderhavig voorstel voor een kaderbesluit goedkeuren zou dan ook apert in strijd zijn met het grondbeginsel van elk democratisch bestel, volgens welk vrijheden enkel kunnen worden beperkt krachtens een wet die goedgekeurd is door het Parlement, het enig orgaan dat de vertegenwoordiging van het volk belichaamt. Elke beperking moet ook worden ingepast binnen duidelijk door de grondwet omschreven grenzen¹.

Niet voor niets zegt de moderne constitutionele rechtsleer dat het beginsel "geen macht zonder rechten" een even belangrijke constitutionele regel is als het historisch gegroeide beginsel "no taxation without representation" .

De conclusie is dat het voorstel moet worden verworpen. Een Europees bewijsverkrijgingsbevel kan pas worden goedgekeurd na de inwerkingtreding van een Europese grondwet, die de grondrechten en de wetgevende rol van het Europees Parlement daadwerkelijk beschermt.

AMENDEMENTEN

De Commissie juridische zaken en interne markt verzoekt de ten principale bevoegde Commissie vrijheden en rechten van de burger, justitie en binnenlandse zaken het kaderbesluit te verwerpen.

¹ In Italië luiden de artikelen 14 en 15 van de grondwet als volgt:

Artikel 14

De woning is onschendbaar.

Inspecties, huiszoekingen of beslag zijn niet toegestaan, behalve in duidelijk door de wet bepaalde gevallen en volgens bij wet bepaalde regels overeenkomstig de voorgeschreven waarborgen inzake bescherming van de persoonlijke vrijheid.

Keuringen en inspecties om redenen van volksgezondheid en openbare veiligheid of voor economische en fiscale doeleinden worden geregeld door bijzondere wetten.

Artikel 15

De vrijheid en vertrouwelijkheid van correspondentie en elke andere vorm van communicatie zijn onschendbaar.

Beperking ervan is alleen mogelijk bij met redenen omkleed besluit van de gerechtelijke overheid onder de door de wet bepaalde garanties.